

Grønland og Føroyar hava meira at læra hvør av øðrum enn av Danmark

Mentunarstjórin í Grønlandska heimastýrinum, hevur skift um arbeiðspláss við føroyska starvsbróður sín í ein mánað.

»Heimastýrini eru í somu støðu, og vit líkjast nógv. Vit hava meir at læra hvør av øðrum enn av Danmark«, sigur Thue Christiansen.

Og hann heldur mentanina vera verða at gera íløgur í – eisini sæð frá einum búskaparligum sjónarhorni

Orð: Sjúrdur Skaale
Myndir: Kalmar Lindenskov

Thue Christiansen í skrivstovnu hjá Jákupi Thorsteinssyni í Tinganesi. »Tað vanligu er, at vit innflyta okkara umsitingarligu skipanir beinleiðis úr Danmark. Og tá tør so skulu setast í verk í Grønlandi, skramblar alt saman. Og tað er ikki annað enn sjálvandi, tí londini eru fullkomiliga ymisk, bæði hvat stóð og tær viðvíkir«, sigur hann

Thue Christiansen er úr Sukurtoppinum í Grønlandi.

Konan, Katrin, er hálvur føroyingur. Hon er dóttir Nicolini Jensen úr Havn.

Men tað er ikki bara av hesi orsök, at Thue hevur stóran áhuga fyri Føroyum.

Hann er leiðari av mentunardeildini undir grønlandska landsstýrinum, og vitjar í tí sambandi javnan londini í norðuratlantshavi.

Í Føroyum hevur hann verið seks ferðir.

Sámal Petur skjeyt upp

Seinast hann var her – tað var í summar í sambandi við ferðavinnustevnuna – bað hann um ein fund við landsstýrismannin í mentamálu, Sámal Petur í Grund.

Fundurin skuldi varða í ein hálvan tíma – men tað endaði við, at teir sótu og prátaðu um mentunarpolitikk í fyra tímar.

– Vit hava jú so nógv til felags. Fólkatalið er tað sama, bæði londini hava heimastýri, vit hava eitt lítið mál og eina litla mentan, sum vit royna at verja. Tí var

so nógv hjá okkum at tosa um, sigur Thue.

Og hesaferð bleiv tað ikki bara við tosið. Eftir fundin kom Sámal Petur í Grund við einum ítøkiligum uppskoti: Mentunarstjórin í Tinganesi, Jákup Thorsteinson og Thue Christiansen skuldu skifta um arbeiðspláss í ein mánað!

Kostar bara ferðina

1. oktober komu Thue og Katrin so til Føroya. Tey búgva í húsunum hjá Karini Kjølbro og Jákupi Thorsteinssyni, nýta teirra bil osv.

Og ímeðan búgva Karini og Jákup í húsunum hjá Thue í Nuuk.

– Vit verða báðir løntir heimanífrá sum vanligt, so hetta kostar einki uttan ferðina, greiðir Thue frá.

Og hann hevur arbeitt frá morgni til myrkurs, síðani hann kom.

– Eg havi kannað mentunarpolitikk hjá føroyingum, eg havi hugt at tryggja almennu organisatión og umsiting, umframt at eg havi tosað við umboð fyri føroyska mentanarlívið, sigur hann.

Thue Christiansen hevur eisini hildið fyrilestrar um grønlandskt listar handverk í Klaksvík og í Havn.

Nógv burturúr

Og hann heldur seg hava fingið nógv burturúr turingum.

– Í grønlandsku umsitingini hava vit leingi innflutt alt ov nógv beinleiðis úr Danmark. Vit hava roynt at lagt til rættis og skipa fyri á sama hátt, sum gjørt verður í Danmark – men tað skal setast í verk í Grønlandi, skramblar alt saman.

– Og orsøkin er sjálvandi, at londini eru so ymisk. Tað ber ikki til at skipa og reka lond sum Grønland og Føroyar á sama hátt sum Danmark.

Thue Christiansen heldur, at Grønland og Føroyar fáa nógv meira burturúr við at samstarva okkara millum og læra hvør av øðrum, enn við bara at innflyta alt úr Danmark.

– Vit hava so nógv til felags, at tað er upplagt, at vit samstarva, sigur hann.

Mentanin má verjast

Thue heldur tað eisini hava tyding, at vit í felag finna fram til, hvussu vit menna júst mentanarpolitikk.

– Mentanarlívið hevur avgerandi tyding í royndum hjá smáum tjóðum at varðveita og styrkja sín egnu identitet, sigur hann.

– Trupulleikin er, at mentan ofta ikki sæst. Tað snýr seg um ótøkilig hugtøk sum tankar og kenslur og tjóðskaparliga tilvitan. Tað sæst ikki – og tí er skjótt til, at tá sparast skal, er tað mentanarøki sum fyrst verður skert.

Men Thue heldur, at teir pengar vit nýta til at styrkja okkara mentan, eisini kunnu siggjast aftur sum inntøka seinni.

– Tá vit skulu marknaðarføra eina vøru, so er nógv lættari at fáa fólk at leggja merki til hana og minnst hana, um vit kunnu seta hana í samband við eina evarska litla, men serstaka mentan.

Umsitingin meira opin í Grønlandi

Umframt at hann hevur lært nógv, heldur hann eis-

ni, at føroyingar kunnu læra av grønlandingum.

– Samanbera vit t.d. mentanarumsitingina í Grønlandi og Føroyum, so er tann í Grønlandi nógv meira opin enn tann í Føroyum, sigur hann.

– Fólk koma inn á gólvið hjá okkum alla tíðina, so telefonin ringir konstant. Her sær út til, at umsitingin ikki hevur so nógv samskipti við vanligu fólk. Alt tykist at vera meira afturlatið.

Eina orsök til hetta heldur Thue vera, at umsitingin í Føroyum er minni enn tann í Grønlandi.

– Jákup Thorsteinson hevur bara tvey fólk afturat sær. Í Nuuk eru vit fimm.

Vinnuligt samstarv

Umframt at kann tað umsitingarliga, hevur Thue eisini tosað við føroysk listarfólk og fólk, sum fáast við serføroyskt handverk – t.d. framleiðslu úr ull.

Og eisini her hava føroyingar nakað at læra.

– Í Grønlandi er listarhandverkið dømi um, hvussu pengar fáast úr mentanini. Vit stuðla ungum listarfólki, og hetta handverk er blivið til eina

stór vinnugrein, sigur hann. Og hon mennist, so hvørt sum ferðafólkavinnan hjá okkum mennist.

Og eisini ferðafólkavinnan í Grønlandi er í stórari framgongd.

– Vit hava arbeitt miðvíst fyri at menna hesa vinnu – og tað gongur skjótt framá, greiðir hann frá.

– Fyri trimum árum síðani vóru 5.000 ferðafólk í Grønlandi. Í fjór var talið komið uppá 13.000 – og komandi ár fer tað helst uppm 17.000.

Hetta er gjørt við marknaðarføring uttanlands, og við at bota um umstøðurnar hjá ferðafólki í Grønlandi.

– Í ár hava vit gjørt íløgur fyri 27 mió. kr. í ferðafólkavinnuna – og vit vænta at fáa ein stóran part av pengunum aftur.

Og hesir pengar skulu m.a. vinnast inn aftur við seluni av listarhandverki til ferðafólk.

Tað er serliga á byggunum, at hetta skapar inntøkmøguleikar. Umleið 10% av fólkinum á teimum grønlandsku byggunum fáast við eithvørt slag av listarhandverki.